

ELi CO₂- turu ja -taristu avalik konsultatsioon

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ettepanekud

Käesolevaga esitame Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ettepanekud järgmistes teemades:

1. Seisukoht: EL peab tegutsema toimiva CO₂ turu arendamise nimel, mis pakub võimalusi Euroopa innovatiivsetele ettevõtetele.

Selgitus: CO₂ püüdmine täidab EL kliimaeesmärke, on tehnoloogiaintensiivne ning hõlmab innovatiivseid tehnoloogiaid, mis ühtib (Tööstuspoliitika 2035) eesmärgiga edendada kõrgtehnoloogilisi ja teaduspõhiseid lähenemisi. Seetõttu näeme vajadust selles valdkonnas EL konkurentsivõimet toetada, kuna laiendaks CO₂ turgu ning toetaks ka Eesti ettevõtlust. Toimiva CO₂ turu arendamine aitab toetada ettevõtlust muuhulgas CO₂ püüdmise ja kasutamise valdkonnas. Juhtturgude loomine selles valdkonnas EL päritolu ettevõtetele aitaks neil edasi arendada vajalikke tehnoloogiaid ning luua kõrge lisandväärtusega tooteid. Heaks näiteks turu võimaluste kohta on ettevõtte UP Catalyst, mis toodab püütud CO₂-st grafiiti, mis on oluline tooraine erinevates tööstustes.

2. Seisukoht. EL sätestatud iga-aastane CO₂ sisestusvõimekus peab olema ambitsioonikas, kuid realistlikult saavutatav.

Selgitus: Piisava hulga CO₂ olemasolu turul on üks peamiseid mõjureid, mis loob tingimuse toimiva turu, innovatsiooni ning ettevõtluse tugevdamiseks selles valdkonnas. EL sätestab mh NZIA määrusega CO₂ sisestusvõimekuse, mis 2030.a. peab olema 50 miljonit tonni, tulevikus see kasvab hüppeliselt (2040. aastaks 280 miljonit tonni ja 2050. aastaks kuni 450 miljonit tonni). Hetkel ei ole planeeritud EL CO₂ säilitamise projektid piisavalt mahukad, et seatud eesmärki täita ning eesmärgi saavutamine nõuab koostööd partnerriikidega nagu UK ja Norra, kus on käsil suuremad projektid ([Tracking CO₂ Storage Project Capacity in Europe – Clean Air Task Force](#)). Seetõttu on vajalik EL nõudmised CO₂ sisestusvõimekusele regulaarselt üle vaadata.

3. Seisukoht: Lisaks CO₂ säilitamisele peab EL töötama ka selle ümbertöötlemise ja kasutamise nimel, kuna kinnipüütud CO₂ saab olla tooraine mitmetes tööstusharudes ning selle töötlemiseks vajaliku tehnoloogia areng tõstab EL konkurentsivõimet. CO₂ säilitamiseks ja kasutamiseks on vaja võimaldada selle kättesaadavust ja transporti.

Selgitus: Küsitlus keskendub palju CO₂ säilitamisele ning mainib suhteliselt vähe CO₂ kasutamist. CO₂ (taas)kasutamine toormena on lisaks säilitamisele teine peamine võimalus seda EL kliimaeesmärkidele vastavalt käidelda. CO₂ kasutamise soodustamine aitaks kaasa uute tehnoloogiate ning EL konkurentsivõime arengule. CO₂ kasutamisel on probleemiks selle kättesaadavus, sh transport. Kui CO₂ kasutaval ettevõttel ei ole võimalik seda saada otse heite tekkimise kohast, on CO₂ vaja transportida. Selleks on vajalikud piisavad ühendused, aga ka EL ülene raamistik mis võimaldaks CO₂ transporti piiride üleselt ilma probleemideta. Sama kehtib ka CO₂ säilitamise puhul, et oleks võimalik seda tekke asukohast säilitamise kohta transportida.